

Évközi 23. vasárnap

Róm 13,8-11

„A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet”

⁸Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel, mert aki embertársát szereti, a többi törvényt is megtartja. ⁹Hiszen a parancs: ne törj házasságot, ne ölj, ne lopj, a másét ne kívánd, s ami egyéb parancs még van, mind ebben az egyben tetőződik: Szeresd embertársadat, mint saját magadat. ¹⁰A szeretet nem tesz rosszat az embertársnak. A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet.

¹¹Ehhez tartásátok magatokat, felismerve az időt. Itt az óra, hogy fölébredjünk az álomból: üdvösségünk közelebb van, mint amikor hívők lettünk.

A zsidókeresztény kultúrkörben az értékek legismertebb összefoglalója a tízparancsolat. Olyannyira, hogy a mai közbeszédben pontatlanul, úgy emlegetik, mint a keresztény erkölcsi értékrend alapját, és sokak számára nem nyilvánvaló, hogy szövege az ószövetségi Szentírásban található meg. Az sem világos, hogy a zsidó erkölcsi előírások összességéhez hogyan viszonyul a tíz parancs. Az olvasottabb keresztény hívők sem sokat tudnak arról, mi volt Jézus véleménye a tízparancsolatról, és azt hol fogalmazta meg. Keveseknek tűnik fel, hogy a katolikus hittankönyvekben oktatott tízparancsolat szövege, nem pontos másolata a Kivonulás könyve (20) és a Második Törvénykönyv (5) szövegének.

A keresztény Biblia nem sorolja fel a tíz parancsot, csak általános-ságban utal rá. Márk a gazdag ifjú történetében egy részét említi: „Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj, hamisan ne tanúskodják, apádat és anyádat tiszteld, embertársadat pedig szeresd úgy, mint saját magadat” (Mt 19,18 k.; Mk 10,19; Lk 18,20). Máté a hegyi beszédben utal a tízparancsolatra: „Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot!” (Mt 5,27). Jézus igehirdetésében a tíz parancs fontos, de inkább csak illusztratív szerepet játszik, elfogadása és annak elvei magától értetődőek számára. Jézus a két tábla hagyományára utalva, isteni és emberi törvények kettősségében foglalja össze a tízparancsolatot. Pál igehirdetésében a mózesi törvény, a tízparancsolat helyébe Jézus Krisztus törvénye lép. De azt fontos hangsúlyozni, hogy Pál törvénykritikája nem azonos a tízparancsolat kritikájával. Inkább a törvény farizeusi szemléletével polemizál, amely elutasította a Tóra leszűkítését a „két tábla” parancsaira.

Ennek ellenére a keresztényeket már Jézus Krisztus törvénye köti (1Kor 9,21). Jézus a farizeusi és a rituális törvényszemlélettel szállt szembe, de elfogadta a Tórát, és ő is, mint ahogyan Pál is, a tízparancsolat ismeretére épített.

A keresztény közösség, amint elvált a zsinagógától, azonban másként viszonyult a tíz parancshoz. Ezt a folyamatot siettette Pál pogánykeresztény missziójának sikere is, amikor a prozelitákat a zsinagógából a keresztény egyházba vitte át. Az egyházi vezetők, az úgynevezett Jeruzsálemi Zsinaton úgy döntenek, hogy a szükségesnél nem rónak ki több terhet a pogánykeresztényekre (ApCsel 15,28). Csak azt írják elő alapelvéként, hogy: „tartózkodnotok kell a bálványoknak áldozott eldeltől, a vértől, a fojtott állattól és az erkölcstelenségektől.” Nem idézik a tíz parancsot, csupán a bálványimádásra utalnak, valamint a vér és a fojtott állatok tilalmára, mely a farizeusi, rituális utasítások között szerepelt (vö. 14,28 és 15,35). A római levél jelen szakasza utal a tíz parancsra, de itt is csak az úgynevezett második táblára (9-10), amely szerint a szeretetben foglalható össze az egész törvény, vagyis a két tábla koncepcióját egyetlen táblára szűkíti. Ez a szemlélet ismétlődik meg az Efezusiaknak írt levél „haustafel”-jében (6,1-3). Jakab levelében is találunk utalást (Jak 2,8-13), és ott „királyi törvénynek” nevezi az egyik parancsot, amely visszatükrözi a zsidó katekétikai hagyományokat is. Ahogy a tíz parancs a részletes törvényhagyománynak összegzése volt, Pál az újabb kinyilatkoztatás alapján hasonlóval kísérletezik a pogánykereszténység számára. A keresztény közösségben a szeretet parancsa lett a legfőbb parancs, annak ellenére, hogy ez nem jelentette a tízparancsolat hagyományának feladását, hanem inkább annak legfontosabb vezérelvéként hirdették a keresztény etikában.